

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

ALISHER NAVOIY NOMIDAGI
TOSHKENT DAVLAT O'ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI

“MULTIMEDIA VA ONLAYN NASHRLAR”

fanining o‘quv dasturi (sillabusi)

Bilim sohasi:	200 000 – San’at va gumanitar fanlar
Ta’lim sohasi:	230 000 – Tillar
Mutaxassisligi:	60230600 – Noshirlik ishi

Toshkent-2023

2. FANNI O'QITISH NATIJALARI VA SHAKLLANADIGAN KASBIY

KOMPETENSIYALAR

Fan bo'yicha talabalarining bilim, ko'nikma va malakalarga quyidagi talablar

qo'yiladi. *Talaba:*

Fan/modul kodi 302MON26	Fan/modul turi Ma'buriy	Ta'lim tili O'zbek	Ishlab chiqilgan o'quv yili 2023/2024
Har bir semestrdaagi fan/modulning nomi	ECTS - Kreditlar	O'quv mashg'uoltari (soat)	O'quv mashg'uoltari (soat)
		Haftalik dars soatlari Jami:	Mustaqil ta'lim (soat)
3 Multimedia va onlayn nashrlar	4	4 60 10 30 20 - 60 120	Ma'ruza amaliy laboratoriya seminar
4 Multimedia va onlayn nashrlar	2	2 30 6 14 10 - 30 60	Mustaqil ta'lim (soat)
		Jami: 6 6 90 16 44 30 - 90 180	Jami yuklama (soat)

1. FANNING MAZMUNI

O'zbek tilning jahon axborot tarmog'iida munosib o'rinn egallashini ta'minlash, uning kompyuter uslubini, o'zbek tili va dunyodagi yetakchi xorijiy tillar asosida turli xil ko'rinishidagi multimediali dasturiy vostitalar yaratish va unga ishllov berish imkoniyatlari haqidagi bilmlarga ega bo'lishi hamda ulardan foydalanish uchun ko'nikma va malakkalarni shakllantirish, rivojlanish va bu borada erishilgan naijalarni amaliyoiga keng tabiq etish uchun Multimedia va onlayn nashrlar fanining tutgan o'mi beqiyosdir.

Multimedia va onlayn nashrlar fani yo'nalish sohasidagi turli amaliy masalalarni yechisida, matn, ovoz va video ko'rinishidagi tajriba natijalarini qayta ishlashtida kerakli amaliy dasturlardan foydalanishiga katta e'tibor beriladi.

Ushbu kursda multimedianing tashkil etuvchilar, multimedia texnologiyalarining qo'llash sohalari, matn, tasvir, audio va video axborotlari xususiyatlari va ularni qayta ishlasht ko'nikmalarni, amaliyoiga tabiq qilish va zamonaviy onlayn nashr texnologiyalarini o'rgatish ko'zda tutilgan.

3. O'QUV FANI O'QITILISHI BO'YICHA USLUBIV KO'RSATMALAR

Multimedia va onlayn nashrlar fanimi o'qitish ma'ruza, amaliy, laboratoriya mashg'uoltar va mustaqil ko'rinishda bilim olish bilan birga o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullarni, yangi axborot texnologiyalarini tabbiq qilish ta'lim sifatini oshiradi. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va ushubiy qo'llannalar, ma'ruza matnlar, standartlar, tarqatma materiallar, elektron materiallar, virtual stendlar va ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalarining aqliy xujum, muammolli vaziyat, taqdimot va boshqa usullaridan foydalanish tavsiya etiladi.

4. TALABALARINI BAHOLASH TARTIBI:

Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarga multimedia texnologiyalarining ishlasht prinsipi, texnik va dasturiy ta'minoti, imkoniyatlari, yo'nalishlar sohasidagi mutaxassislikka oid taqamli ko'nikmalarni va tayyor dasturiy ta'minotlardan foydalana olish malakasini hosil qilishdan iborat.

Ushbu maqsadga erishish uchun fan talabalarni nazariv bilimlar, amaliy ko'nikmal, maxsus buyrug'lari hamda multimedia va onlayn nashrlarning amaliy dasturlaridan foydalananish kabi asosiy bilmlarga ega bo'ishlarini ta'minlash vazifalarini bajaradi.

Talabalarning bilimini baholash taribi O'zbekiston Respublikasi Olyy va o'rta maxsus ta'lim vazirining 2018-yil 9-avgustidagi 19-2018-sodan buyrug'i bilan tasdiqlangan "Olyy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risida"gi Nizom talablarasi asosida belgilanadi.

1. Nazoratlarini amalga oshirish tartibi.

Oraliq nazorat: O'tilgan mavzular asosida test shaklda o'tkaziladi.

Yakuniy nazorat: Semestr davomida o'tilgan mavzular bo'yicha test shaklda o'tkaziladi.

Izoh: Oralig nazorat turi har bir fan bo'yicha fanning xususiyatidan kelib chiqqan holda 2 marraqacha o'kazilishi mumkin.

Talabani oralig nazorat turi bo'yicha baholashda, uning o'quv mashg'ulotlari davomida olgan baholari inobatga olinadi.
Nazoratlarning o'kazilishi muddatlarini maydan o'quv yiliда tasdiqlangan o'quv jarayoni jadvali asosida tashkil etiladi.

2. Talabalarining bilimi baholash mezonlari:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, ayrib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 5 (a'llo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimin amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, ayrib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 4 (yarshi) baho;

talaba olgan bilimini amalda qo'llay oladi, fanning mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, ayrib beradi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda – 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o'zlashtirmag'an, fanning mohiyatini tushunmaydi hamda fan bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda – 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

5. O'QUV MASHG'ULOTLARI VA MUSTAQIL TA'LIM QISMI

1-SEMESTR

5.1. Ma'ruba mashg'ulotlari

"Asosiy nazariv qism (ma'ruba mashg'ulotlari)" o'quv fanning mavzulari mantiqiy ketma-ketlikda keltiriladi, har bir mavzuning mohiyati asosiy tushunchalar va qisqa ifodalar orqali ta'ilim oluvchilarga davlat ta'ilim standarti va malaka talabalar asosida yetkazilishi zarur bo'lgan bilim va ko'nkmalar qamrab olingan holda ifodalab beriladi. Asosiy nazariv qism modullar shaklidida berilishi mumkin;

No	Ma'ruba mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so'zlar)	Saatlar hajmi
3-semestr			

5.2. Amaliy mashg'ulotlar

Amaliy mashgulotlarni taskil yetish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilarini tononidan ko'rsatmalar va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruba mavzulari bo'yicha olingan bilim va ko'nkmalarini analiy masalalarni hal qilishga qaratadi. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustahkamlashta erishish, tarqatma materiallardan foydalanish kasby sohalari bo'yicha turli xil loyihalar tayyorlab, o'qitish jarayonida foydalanishni taskil yetish va boshqalar tavsiya yetiladi.

No	Amaliy mashg'ulot mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so'zlar)	Saatlar hajmi
3-semestr			
1.	Multimedia haqida umumiy tushunchalar. Multimedianeing tasdkil etuvchilari multimedia texnologiyalarining qo'llash sohalari	Multimedia haqida umumiy tushunchalar. Multimedianeing tasdkil etuvchilari multimedia texnologiyalarining qo'llash sohalari	2
2.	Multimedia mahsulotlarini taqdim qilish usullari. Multimedia	Multimedia mahsulotlarini taqdim qilish usullari.	2

2.	Raqamli fotografiya: video va rasmlga olish	Raqamli fotografiya: video va rasmlga olish	2
3.	Ovozli axborotlarni qayta ishlash (GoldWave va Adobe Audition dasturlari)	Ovozli axborotlarni qayta ishlash (GoldWave va Adobe Audition dasturlari)	4
4.	Videofayllarni qayta ishlash va effektlar (Movavi Video Editor, Adobe Premiere Pro dasturlari)	Videofayllarni qayta ishlash va effektlar (Movavi Video Editor, Adobe Premiere Pro dasturlari)	4
5.	Tasvirga olishning xromakey usuli. Videoni saqlash jarayoni (Rendering jarayoni)	Tasvirga olishning xromakey usuli. Videoni saqlash jarayoni (Rendering jarayoni)	2
6.	Mediaformatlarni boshqarish (Format factory dasturi bilan ishlash)	Mediaformatlarni boshqarish (Format factory dasturi bilan ishlash)	2
7.	Optimallasshegan qidirish mexanizmlari statistikasi (Trends Google va Wordstat Yandex)	Optimallasshegan qidirish mexanizmlari statistikasi (Trends Google va Wordstat Yandex)	2
8.	Onlayn videoxostinglar bilan ishlash	Onlayn videoxostinglar bilan ishlash	2
9.	Onlayn o'quv kursi yaratish (iSpring Suite dasturi bilan ishlash)	Onlayn o'quv kursi yaratish (iSpring Suite dasturi bilan ishlash)	2
10.	Multimediali elektron darsliklar yaratish (AutoPlayMedia Studio dasturi bilan ishlash)	Multimediali elektron darsliklar yaratish (AutoPlayMedia Studio dasturi bilan ishlash)	4
11.	Cloud texnologiyasi. Google disk va Yandex disklar bilan ishlash	Cloud texnologiyasi. Google disk va Yandex disklar bilan ishlash	4
Jami:		30 soat	
4-semestr			
12.	Raqamli obyekti identifikatori (DOI) olish. ORCID olish va xalqaro ilmiy-texnik bazalari bilan bog'lash	Raqamli obyekti identifikatori (DOI) olish. ORCID olish va xalqaro ilmiy-texnik bazalari bilan bog'lash	2
13.	Xalqaro ilmiy-texnik bazasidan foydalanish	Xalqaro ilmiy-texnik bazasidan foydalanish	4
14.	Raqamli OAV nashri etish (Google site bilan ishlash)	Raqamli OAV nashri etish (Google site bilan ishlash)	4

15.	Blog yaratish: multimediali blog yaratish(WordPress va FrontPage plagniplari bilan ishlash)	Blog yaratish: multimediali blog yaratish(WordPress va FrontPage plagniplari bilan ishlash)	4
		Jami:	14 soat

5.3. Laboratoriya mashg'ulotlari
 "Laboratoriya mashg'ulotlari" dan maqsad talabalar ma'lum mavzular bo'yicha olgan nazary va amaliy bilimlarni seminar soatari orqali mustahkamlashdir. Bunda talabalar seminarda o'tilgan mavzularni og'zaki ravishda, subbat asosida tablib qilishiда qo'llay olishlari nazarda tutildi;

Nº	Laboratoriya mashg'ulot mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so'zlar)	Soatlar hajmi
3-semestr			
1.	Animatsiya yaratish texnologiyalari va turlari. Gif animator dasturida ishlash	Animatsiya yaratish texnologiyalari va turlari. Gif animator dasturida ishlash	2
2.	Ovozli axborotlarni qayta ishlash (GoldWave va Adobe Audition dasturlari)	Ovozli axborotlarni qayta ishlash (GoldWave va Adobe Audition dasturlari)	2
3.	Videofayllarni qayta ishlash va effektlar (Movavi Video Editor, Adobe Premiere Pro dasturlari)	Videofayllarni qayta ishlash va effektlar (Movavi Video Editor, Adobe Premiere Pro dasturlari)	2
4.	Mediaformatlarni boshqarish (Format factory dasturi bilan ishlash)	Mediaformatlarni boshqarish (Format factory dasturi bilan ishlash)	2
5.	Optimallasshegan qidirish mexanizmlari statistikasi (Trends Google va Wordstat Yandex)	Optimallasshegan qidirish mexanizmlari statistikasi (Trends Google va Wordstat Yandex)	2
6.	Onlayn videoxostinglar bilan ishlash	Onlayn videoxostinglar bilan ishlash	2
7.	Onlayn o'quv kursi yaratish(iSpring Suite dasturi bilan ishlash)	Onlayn o'quv kursi yaratish(iSpring Suite dasturi bilan ishlash)	2
8.	Multimediali elektron darsliklar yaratish (AutoPlayMedia Studio dasturi bilan ishlash)	Multimediali elektron darsliklar yaratish (AutoPlayMedia Studio dasturi bilan ishlash)	4

9. Google disk va Yandex disklar bilan ishash	Google disk va Yandex disklar bilan ishash	2
Jami: 20 soat		
10. ORCID olish va xalqaro ilmiy-teknik bazalari bilan bog'lash	ORCID olish va xalqaro ilmiy-teknik bazalari bilan bog'lash	2
11. Xalqaro ilmiy-teknik ma'lumotlar bazasidan foydalanish	Xalqaro ilmiy-teknik ma'lumotlar bazasidan foydalanish	2
12. Raqamli OAV nashr etish (Google site bilan ishash)	Raqamli OAV nashr etish (Google site bilan ishash)	2
13. Blog yaratish: multimediali blog yaratish(WordPress va FrontPage plagnlari bilan ishash)	Blog yaratish: multimediali blog yaratish(WordPress va FrontPage plagnlari bilan ishash)	4
	Jami:	10 soat

5.4. Mustaqil ta'lif ishlari

“Mustaqil ta'lif va mustaqil mashg'ulotlar” qismida mustaqil ta'lifning shakli va mazmuni, mustaqil ishega mo'jallangan mavzular va topshiriqlar, mustaqil mashg'ulotlar jarayonida ta'lif oluvchilar tomonidan tayyorlanishi zarur bo'lgan ishlari referat, esse, mustaqil (ijodiy) ish, muammoli ma'ruza va boshqalar keltiriladi;

№	Mustaqil ta'lif mavzulari	Qisqacha tavsifi (kalit so'zlar)	Soatlar	
			hajmi	3-sesmetr
1.	Republikamizda davlat organlari tomonidan taqdim etilayotgan interaktiv xizmatlar va ularning ahamiyati	My.gov.uz, e-jiro.uz haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6	
2.	Elektron ta'lif tizimlari	HEMIS, MOODLE haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6	
3.	Web 2.0 texnologiyasi	Khan academy haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6	
4.	O'quv jarayoniga moslashuvchi web tizimlar	MOOC haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6	
5.	Plagnlар bilan ishash	Editor, figma, pdf	6	
6.	Sayt domeni	www, http://, https://	6	
7.	Cloud texnologiyasi	Google drive, Yandex drive haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6	
8.	Hostingni boshqarish	Hostingni boshqarish haqida ma'lumotlar o'zlashtiriladi	6	

6. FANNING KURS ISHI MAZMUNI

Mazkur fan bo'yicha kurs (loyihha) ishi rejalashirilмаган

7. O'QUV ADABIYOTLARI VA AXBOROT MANBALARI

Asosiy adabiyyotlar	
1	Ze-Nian Li, Mark S. Drew, Jiangchuan Liu Fundamentals of Multimedia page.
2	Parag Hawaldar and Gérard Medioni. Multimedia systems: algorithms, standards, and industry practices. – Canada. 2010. –601 page.
3	Voogt, J., Knezevic, G., Christensen, R., Lai, K.-W. Second Handbook of Information Technology in Primary and Secondary Education 2nd. Edition. — Springer, 2018. —1372 p. — (Springer Reference). — ISBN 33191710532.
Tavsiya qilinadigan qo'shimcha adabiyyotlar	
1	O'rzbekiston Respublikasi Prezidentining O'rzbekiston Respublikasini rivojantirish bo'yicha "Harakatlar strategiyasi" to'grisidagi Farmoni (Xalq so'zi gazetasi, 2017-yil, 8-fevral).
2	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 13 dekabrdagi "O'zbekiston Respublikasi davlat boshqaruviga raqamli iqisodiyot, elektron hukumat handa axborot tizimlarini joriy etish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida" PF-5598-son Farmoni. (Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 13.12.2018 y., 06/18/5598/2313-son)

8. O'QUV DASTURI HAQIDA MA'LUMOT

3	Г.Г. Белоуский, В.М.Зелепекевич. Мультимедийные технологии: Лабораторный практикум -Минск: БГПУ, 2009. – 178 стр.
4	Ю. А. Жук. Мультимедийные технологии. Учебное пособие. Сыктывкар : СПИ, 2012. – 271 стр.
5	И.В. Гордеева. Мультимедиа технология. учеб. пособие / И.В. Гордеева. – 2-е изд., перераб. и доп. – Новосибирск: СГТА, 2010. – 158 с.
6	M.E.Mamarajabov, S.Q.Tursunov, L.M.Nabulina. Kompyuter grafikasi va web-dizayn. Darslik-T.:Cho'lp'on nomidagi MMU, 2013. 376-b.
7	M.Aripov, B.Begalov, U.Begimqulov, M.Mamarajabov. Axborot texnologiyalari. O'quv qo'llanma- T.: «Noshiro», 2009.-368 b.

Internet manbalari

- 1 <https://www.udemy.com/course/whats-new-in-adobe-cc-2015-multimedia/>
- 2 <https://www.udemy.com/course/social-multi-media-mastery/>
- 3 <https://www.udemy.com/course/adobe-audition-cc-tutorial/>
- 4 <https://vse-kursy.com/onlain/3296-osnovy-videomontazha-v-adobe-premiere-pro-cc.html>
- 5 <https://www.intuit.ru/studies/courses/478/334/info>
- 6 <https://www.youtube.com/channel/UCAXY1AxICqxlPfeIvZwfz8A>

Tuzuvchi:

“Kompyuter llingistikasi va raqamli texnologiyalari” kafedrasi dotsent v.b., p.f.f.d. (PhD)

R.K.Atamuratov

Taqribchilar:

Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mechanizatsiyalash muhandislari instituti milliy tadqiqot universiteti, texnika fanlari doktori, professor D.T.Muhamediyeva

_____ (imzo)

Toshkent davlat pedagogika universiteti “Informatika va uni o‘qitish metodikasi” kafedrasi professori v.b., pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
M.R.Fayziyeva

_____ (imzo)

O'quv dasturi Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va addibiyoti universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 202___ yil “ ” “ ” dagi “ ” -sonli bayoni bilan tasdiqlangan.
“Kompyuter llingistikasi va raqamli texnologiyalar” kafedrasi mudiri, t.f.f.d.(PhD), dotsent B.B.Elov _____ (imzo)